

1. PEATÜKK

IRAAGI AL-QAEDA TÕUS JA LANGUS

Maailma üldsuse teadvusse tungis ISISe hädaoht 2014. aasta suvel, kuid lugu ise sai alguse varem.

Tänapäeval ISISe nime all tuntud rühmitus on Jordaanias päritolu ekshuligaanist terroristi, džihaadi eriti brutaalse ja usuhullu lähenemisenurga alt tõlgendava Abu Musab al-Zarqawi vaimusünnitis.

ISISe esilekerkimisele aitasid kaasa mitmesugused tegurid, kuid selle juured peituvad Zarqawis ja 2003. aastal alanud Iraagi sõjas, mis talle kindla suuna kätte näitas.

Ahmad Fadhil Nazzal al-Kalaylah sündis Jordaanias Zarqa tööstuslinnas, umbes 24 kilomeetri kaugusel Ammanist. Ta oli beduiin; tema pere oli suur ja suhteliselt vaene, kuid kuulus mõju-
kassesse hõimu. Õpilasena oli ta keskpärane ning kooli jättis ta pärast üheksandat klassi pooleli. Nagu paljud teised džihadistid,

võttis temagi oma sõjanime selle paiga järgi, kust ta pärit oli. Nii sai temast Abu Musab al-Zarqawi.

Kodulinna Zarqawi vagadusega silma ei paistnud, pigem saatis teda joodiku, riiukuke ja huligaani kuulsus.²⁵ Tema biograafi teatel olevat ta Zarqa tuttavad rääkinud, et ta jõi looma moodi ja oli end lasknud üleni ära tätoveerida. Need kaks asja on islami seaduste järgi keelatud. Tätoveeringute tõttu, mida ta hiljem soolhappega eemaldada üritas, teati teda ka „rohelise mehena“. Ta võeti korduvalt vahi alla, muu hulgas poevarguste, narkootikumide vahendamise ja inimese noaga ründamise eest.²⁶

Kahekümnendate eluaastate alguses ühines ta Lõuna-Aasia islami taaselustamist taotleva ühingu Tablighi Jamaatiga, osalt selleks, et end patuelust „puhastada“. Tablighi Jamaati eesmärk on inimesi „vaimse džihaadi“ – heategevuse, mõtiskluse ja usu-juhtlustamise – kaudu paremateks muslimiteks muuta.

Ajaloolase Barbara Metcalfi sõnul oli Tablighi Jamaat midagi eneseabirühma taolist, umbes nagu Anonüümsed Alkohoolikud. Enamiku asjatundjate arvates pole nad sugugi vägivaldsemad kui näiteks seitsmenda päeva adventistid, kellega liikumist sageli võrreldakse.²⁷

Kuid üks Tablighi Jamaati liige rääkis kaasautor Jessica Sternile, et džihadistlikud rühmitused käisid organisatsiooni Pakistanis Raiwindis asuvas peakorteris avalikult uusi liikmeid värbamas.²⁸

1989. aastal, vaid kolm kuud pärast Tablighi Jamaatiga ühine- mist, liitus Zarqawi mässajatega, kes võitlesid Nõukogude Liidu okupatsiooni vastu Afganistanis. Selleks ajaks olid sovetid juba lahkumas. Ta oli hiljaks jäänud.

Zarqawi ei olnud veel kaugeltki juht ega isegi mitte võitleja. Afganistanis ja teisel pool piiri Pakistanis kulutas ta palju aega džihaadi käsitlevate infokirjade koostamisele. Kuigi see võis

lahingumõllust unistava inimese kohta olla tagasihoidlik algus, tuli tutvumine džihadistliku meediaga talle hiljem kasuks.

Kuid tol ajal ei osanud keegi arvata, mis edasi juhtuma hakkab. „Zarqawi oli Afganistani saabudes eikeegi,“ rääkis üks tema kaasvõitlejatest ajakirjanik Mary Anne Weaverile. „Ta oli ilma karjäärita inimene, kes sihitult ringi rabeles.“²⁹

Hiljem sai ta sõjalise väljaõppe ning osales lõpuks ka mõnes Nõukogude Liidu Afganistanist lahkumisele järgnenud kaootilise aja kõige verisemas lahingus, kus afgaanide eri kildkonnad võitlesid riigi üle kontrolli saavutamise nimel. Ta õppis kesken-duma ning teenis kaaslaste silmis välja teatava austuse. See kogemus muutis teda.

„Asi pole niivõrd selles, mida Zarqawi džihaadi heaks tegi, vaid pigem selles, missuguse mehe džihaad temast tegi,“ ütles see džihadist Weaverile.³⁰

Kõige olulisemaks võisid aga osutada toona loodud sidemed. Sel perioodil kohatud või värvatud džihadistid moodustasid hiljem ta rahvusvahelise võrgustiku tuumiku. Eriti tähtis oli Zarqawi tuleviku jaoks ta uus sõber – šeik Abu Muhammad al-Maqdisi, üks džihadistliku salafismi loojaid. Džihadistlik salafism on ideoloogia, mis põhineb printsiibil, et kõigile valitsustele, mis ei tegutse šariaadi range tõlgenduse alusel, tuleb vägivalda abiks võttes vastu hakata (pikemat kirjeldust vt lisast).³¹

Meeste tublisti erinevast taustast hoolimata sai Maqdisist Zarqawi vaimne isa ja lähedane sõber. Maqdisi oli vaimuliku haridusega palestiinlane, kes enne püsivalt Jordaaniasse jäämist oli elanud mitmes Araabia riigis, ja tal oli „raamatukoist fatvaamunga“ kuulsus. Zarqawist sai mees, kes Maqdisi teooriaid „reaalajas ja reaalses sõjas“ katsetas.³²

1993. aastal naasid mõlemad mehed Jordaaniasse. Seal osalesid nad reas nurjunud terrorismiaktides ning arreteriti lõpuks

ebaseadusliku relvaomamise ja keelustatud džihaadirühmitusse kuulumise eest.³³

Nagu Afganistanis veedetud aeg, nii muutis Zarqawit ta Jordaania kaaslas intervjuuerinud Nir Roseni sõnul ka vangla.

Nende vangipõlv oli liikumise jaoks sama tähtis kui Afganistanis saadud kogemused; see lähendas koos kannatavaid mehi ja andis neile aega oma mõtteid sõnastada. Mõne jaoks oli see ka hariv. Üks kogenud džihadist, kes Zarqawiga Afganistanis kokku puutus, ütles mulle: „Zarqawit rääkimas kuuldes oli mul raske uskuda, et tegu oli sama Zarqawiga. Kuus vangla-aastat andsid talle hea võimaluse end harida.“³⁴

Zarqawi üritas oma vanglakaaslas värvata Jordaania valitsuse kukutamise katsesse. 1999. aastal vanglast vabanemise järel osales ta 2000. aasta 1. jaanuariks ajastatud, kuid luhtunud „millenniumi-vandenõus“, mis kujutas enesest plaani lasta õhku kaks kristlikku pühapaika, üks Jordaania ja Iisraeli vaheline piiripunkt ning külastajaid täis 400toaline Radissoni hotell Ammanis.

Tema kavatsustel ei olnud aga ette nähtud täide minna. Jordaania julgeolekuteenistus sai plaanile jälile.³⁵ Zarqawil õnnestus põgeneda – kõigepealt Pakistani ja seejärel Afganistani, kus ta kohtus Osama bin Ladeniga.³⁶

Enamiku versioonide kohaselt ei läinud kohtumine bin Ladeniga hästi. Miks pidanukski? Neid kahte ühendas vaid üldine pühendumus vägivaldsele džihadile. Bin Laden ja tema algusaegade mõttekaaslased olid üldiselt intellektuaalse, haritud eliidi liikmed, kuid Zarqawi oli napilt haridust saanud rumalupsakas lõõmavend.

Mary Anne Weaveri kirjelduse järgi tundsid mehed end esimesel kohtumisel ebamugavalt. Bin Ladenit häiris Zarqawi

veendumus, et kõik šiiia muslimid tuleb tappa. Seda ideoloogiat jagavad vaid kõige äärmuslikumad sunniitidest džihadistid, kes usuvad, et šiiidid ei ole tõelised muslimid. Väidetavalt käitus Zarqawi ülbelt ja bin Ladeni suhtes lugupidamatult. Al-Qaedas oli aga ka neid, kes leidsid, et jultunud noorel džihadistil on omad vored. Lõpuks lubati tal Afganistanis sisse seada oma väljaõppelaager, kuigi see ei olnud ametlikult Al-Qaeda tiiva all. Bin Ladeni ja Zarqawi esmakohtumise päeval avaldunud erimeelsused panid aga paika nende suhte tooni pikkadeks aastateks.³⁷

Järgmised viis aastat töötas Zarqawi Al-Qaeda keskorganisatsioonist ning bin Ladenist sõltumatult, kuid siiski nende toel. Tema Afganistanis Heratis asunud väljaõppelaagrit toetati Talibani juhi mulla Omari nõusolekul Al-Qaeda rahadest. Zarqawi veetis aega ka Iraanis, Süürias ja Liibanonis, kus värvas uusi võitlejaid ning arendas võrgustikku. Ta rõhus rohkem muslimiriikide (näiteks Jordaania) džihaadile, samal ajal kui bin Laden keskendus läänele, sealhulgas oma kaua kavandatud silmapaistvale terrorirünnakule Ameerika Ühendriikide pinnal. 11. septembrile eelnenud päevade jooksul nõudis bin Laden Zarqawilt korduvalt *bayah't*, usuliselt siduvat ustavusvannet, kuid too keeldus seda andmast.³⁸

Kui ameeriklased pärast 11. septembri sündmusi Afganistani tungisid, võitles Zarqawi Al-Qaeda ja Talibani eest.³⁹ 2002. aastal põgenes ta pärast lahingus haavata saamist Iraani ja sealt edasi Iraagi Kurdistanis⁴⁰ ning ühines kurdi džihaadirühmituse Ansar al-Islamiga. Kurdistanis – Iraani, Türgi, Süüria ja Iraagi aladele jäävas kurdide enamusega piirkonnas – on kurdid peamine etniline rühm.

Hiljem tõlgendasid Ameerika Ühendriigid Zarqawi Ansar al-Islami rühmitusse kuulumist tõendina, et nii tema kui ka Al-Qaeda tegid Saddam Husseiniga koostööd. Kurdi rühmitus,

kuhu Zarqawi astus, pidas Iraagi valitsust usutaganejateks ning püüdlas šariaadi alusel valitsetava salafistliku riigi poole.⁴¹ Iroonilisel kombel oli just USA sissetung see, mis tõukas Zarqawit bin Ladeniga liitu sõlmima ja lõppes Al-Qaeda kestva kohaloluga Iraagis.⁴²

20. märtsil 2003. aastal tungisid irratsionaalse heatujulisuse ja käputäie kahtlase väärtusega ettekäänetega relvastatud Ameerika Ühendriikide väeüksused ühes oma liitlastega Iraaki. Sissetungi õigustati liialdatud kinnitustega, et Iraagil on olemas või otsekohe valmimas massihävitusrelvad, ning väära väitega, et Saddam Hussein on Al-Qaedaga liidus. Iraagil oli küll ammu olnud kombeks toetada terroristlikke rühmitusi, kuid Al-Qaeda nende hulka ei kuulunud.

Zarqawi nimi sai läänes kuulsaks siis, kui Bushi valitsus nimetas teda Al-Qaeda ja Saddam Husseini sidemeheks, väites, et Iraak oli pakkunud varjupaika terroristidele, kes nüüd selles riigis plaani pidasid, kuidas karistamatult põrgu valla päästa.

„Oma terrorivõrgu keskelt Bagdadist saab Zarqawi juhtida võrgustikku kogu Lähis-Idas ja kaugemalgi,“ väitis Ameerika Ühendriikide riigisekretär Colin Powell ÜRO Julgeolekunõukogule.⁴³ Kuid Zarqawi ei teinud Saddamiga koostööd ega kuulunud ka Al-Qaedale.⁴⁴

Vahetult pärast invasiooni olid paljud iraaklased oma jõhkra diktaatori kukutamise üle siiralt õnnelikud. 9. aprilliks oli Bagdad langenud ja Saddam Hussein põgenenud. Mai alguses teatas president Bush: „Missioon on lõpetatud.“

President Bush kasutas „võitluse terroristide kodumaale viimise“ strateegiat, mida ta kirjeldas hiljem korduvalt nii: „Me viime võitluse terroristide kodumaale, et ei peaks nendega võitlema meie oma kodus.“⁴⁵

Väide läks pooleldi täppi. Iraak muutus tõeliseks džihaadi-

magnetiks. Džihadistid koondusid USA väeüksustega võitlema riiki, kus neil varem ei olnud võimalik edukalt tegutseda. Sissetung toetas džihadistide väiteid, et USA kavatseb Lähis-Idas ülemvõimu omandada, ning elavdas seega nende liikmete juurde-oolu just siis, kui neil seda kõige rohkem vaja oli.

Liikumistele, millel olid suures osas Al-Qaeda Afganistani peakorteri hävitamise tõttu alanud rasked ajad, kirjeldasid kogu maailma džihaadirühmituste juhid USA okupatsiooni kui taevamannat. Üks džihaadi silmapaistvamaid strateege Abu Musab al-Suri väitis, et Iraagi sõja puhkemine sama hästi kui päästis kogu nende liikumise.⁴⁶

Just nagu president Bush oli lubanud, sai Iraagist terrorismivastase sõja „põhiline rinne“.⁴⁷ Selle rinde avasid Ameerika Ühendriigid.⁴⁸

Peatselt pärast sissetungi algust hakkasid terroriaktid Iraagis kiiresti sagenema.⁴⁹ USA sissetungile järgnenud kaheteistkümne kuu jooksul leidis aset 78 terrorirünnakut; järgmise kaheteistkümne kuu jooksul kasvas see arv peaaegu neli korda, 302 rünnakuni.⁵⁰ Sõja haripunktis, 2007. aastal, jäi terroristide arvele 5425 tsiviilisiku tapmine ja 9878 inimesele vigastuste põhjustamine.⁵¹ Vägivald levis ka välismaale: näiteks lasi Iraagi Al-Qaeda 2005. aastal Jordaania Ammanis õhku kolm hotelli.⁵² Koordineeritud rünnaku sihtmärgiks olnud hotellide omanikud olid küll lääneriikidest, kuid peaaegu kõik ohvrid olid jordanlased. Rünnakule järgnes Jordaania äge tagasilöök ning see vihastas paljusid džihadiste, kes kartsid, et see operatsioon hävitas Al-Qaeda lootuse riigis toetust leida.⁵³

Iraagis pääses valla kodusõda ja liitlasvägede missioon muutus kiiresti sõjalisest sekkumisest riigi ülesehitusele suunatud tegevuseks. Missiooni suunavahetusel nimetas president Bush Iraagi ajutise koalitsioonivalitsuse juhiks L. Paul Bremeri. Bremeri

esimesed olulised otsused – sõjaväe laialisaatmine ning Saddam Husseini Baathi partei kõigi liikmete avalikust teenistusest vallandamine – mängisid Iraagi järgnenud destabiliseerumises määravat rolli.

Valitsusest ja sõjaväest heideti välja üle saja tuhande sunni baathisti; nad olid töötud ja vihased ning need, kes varem sõjaväes olid teeninud, loomulikult ka relvastatud.⁵⁴ Kindralleitnant Jay Garner hoiatas, et see otsus muutis hulga haritud ja kogunud iraklasi „idaneva mässu potentsiaalseteks osalisteks“.⁵⁵ Üks masspuhastusest enim mõjutatud valdkondi oli Iraagi piirivalve. Nõrgestatud piirivalvejõud osutasid riiki sisenevate välisvõitlejate tulvale vaid vähest vastupanu.⁵⁶

Zarqawi otsustas seda võimalust ära kasutada.

ZARQAWI TÕUS

Zarqawi terroristikarjäär oli seni möödunud luhtumiste ja pettumuse tähe all, kuid Ameerika Ühendriikide sissetung andis talle indu juurde ning lõi tema jõhkra taktika ja fanaatilise usuhulluse jaoks sobiva keskkonna.

Islami sunni ja šii harud olid tekkinud peatselt pärast Muhamedi surma. Lahknemise põhjus oli küsimus, kes islami prohvetile muslimite juhi ehk kaliifina järgnema peaks. Sunniidid usuvad, et kaliifi võivad nimetada muslimi ametivõimud. Šiiidid leiavad, et kaliif peab olema prohveti otsene järglane tema nõo ja väimehe Ali liini pidi.

Aja jooksul tõi lahknemine kaasa tõlgenduslikke erinevusi ning hetketi ka usulisi konflikte või sõdu, kuid sama palju oli ka rahu ja koostöö ajastuid. Tänapäeval on usulised pinged lahutamalt põimunud kohaliku ja piirkondliku poliitikaga.

Sunni muslimist Saddam Husseini valitsusajal kiusati Iraagi šiiitidest enamust taga, neid mõrvati tuhandete kaupa ja neil kee-

lati poliitilises elus osalemine. Pärast 1991. aasta Lahesõda alustasid mõned šiiidid lääne toetust lootes Husseini vastu ülestõusu, kuid režiim surus selle veriselt maha. Hukkus kümneid tuhandeid inimesi.

„Just siis muutus Husseini režiim palju fanaatilisemaks ja kehtestas Iraagi šiiitidele, nende usuinstitutsioonidele ja usulistele juhtidele ning varasematel aegadel riiki küllastada tavatsenud šia palveränduritele hulga piiranguid,“ kommenteeris šia ja Iraani poliitika ning piirkonnas levinud äärmusluse uurija Phillip Smyth. „Lisaks muutus ta režiim palju hõimukeskemaks, mis tähendab, et ta tugines põhiliselt Tikriti piirkonna sunniitidele.“⁵⁷

USA sissetung ja sellele järgnenud katsed Iraagis demokraatlikku süsteemi juurutada andsid poliitilise võimu palju kannatanud šiiitidele, samas jättis Baathi partei võimult tõrjumine tegevusetu tuhandeid sunniite.

Muutus tähistas ka märkimisväärset sammu Ameerika Ühendriikide huvide ja suhete jaoks terves piirkonnas. Alates 1979. aasta Iraani revolutsioonist, kus võimule sai USA-vastasele retoorikale tuginenud teokraatlik šia valitsus, olid enamikku USA Lähis-Ida liitlasriike juhtinud selgelt sunniitlikud režiimid.

„Iraagi sõjajärgsesse valitsusse kuulunud funktsionäärid on esimesed šia liidrid, kellega Ameerika Ühendriikidel on pärast Iraani revolutsiooni mingi otsene ja tähenduslik suhe olnud,“ kirjutas Vali Nasr raamatus „Šiiidi islami taastõus“ („The Shia Revival“). Ta väitis, et USA oletas, et sekkumise kiiluvees võrsunud sunniitlikud demokraatiad ei olnud järgnenud usupoliitilisteks muudatusteks valmis.

Sõjajärgne Iraak oli usuliste konfliktide jaoks küps ka ilma Zarqawi sekkumiseta, kuid too ei raisanud aega ja asus avanenud võimalusi ära kasutama.

2003. aasta augustis pommitasid Zarqawi mehed ÜRO mis-

sioonikeskust ja Jordaania suursaatkonda Bagdadis, alustades nii vägivalda eskaleerimist. Augusti lõpus korraldas Zarqawi suit-siidirünnaku olulise šiaa mošee vastu. Surma sai vähemalt 95 inimest, sealhulgas Zarqawi peamine sihtmärk ajatolla Muhammad Bakr al-Hakim, üks Iraagi väljapaistvamaid ja armastatumaid šiaa vaimulikke.⁵⁸

Zarqawi ja bin Ladeni vahel valitsenud pingetest hoolimata andis Zarqawi 2004. aastal viimaks bin Ladenile *bayah* (ustavusvande) ning kuulutas välja uue džihadistliku organisatsiooni loomise: moodustati Tanzim Qaedat al-Jihad fi Bilad al-Rafidayn ehk Kahe Jõe Maa Al-Qaeda, mis sai nime Iraagis lähetikku voolavate Tigrise ja Eufrati järgi.⁵⁹ Läänes tunti seda lihtsalt Iraagi Al-Qaeda ehk AQI nime all. Al-Qaeda ja ISISe ekspert Aaron Zelin kirjeldas organisatsioonide suhet kui „mugavusabieli“⁶⁰, mitte mõttekaaslust.

Mõne järgmise kuu jooksul asus Zarqawi oma uue rühmitusega lahkkelisid õhutama ja rahvusvahelist tähelepanu tõmbama. Enesetapurünnakuist sai nende kaubamärk, kuid selle eest said nad Zarqawi vaimselt õpetajalt Maqdisilt noomida.⁶¹

Välisvõitlejaid valgus massiliselt AQI rüppe, paljud neist saabusid Süüria väljakujunenud salakaubateede kaudu. Enamik pärines Saudi Araabiast; märkimisväärne arv tuli ka Liibüast, Jeemenist, muudest Põhja-Aafrika riikidest ja Süüriast. Süüria režiim püüdis näidata, et üritab üle piiri liikumist takistada, kuid eriliste tulemusteta. „Iga Süüria koostöö näite kohta leidub ka vastupidine näide,“ ütles üks USA luureohvitser ajakirjanikule.⁶²

Zarqawi ja AQI kasutasid oma tegevuse reklaamimiseks ka interneti ja tegid seda viisil, mida Al-Qaeda keskorganisatsioon saavutada polnud suutnud. Afganistanis ja Pakistanis toimunud terrorismivastase võitluse surve all mandus Al-Qaeda meediamaterjal pikkadeks, igavateks videoteks sellest, kuidas bin Laden

ja tolle parem käsi Ayman al-Zawahiri džihaadi vajalikkust jutlustavad; Zarqawi ja AQI hakkasid aga tootma ja internetti paiskama vägivaldseid videoklippe, millel kujutati terrorirünnakuid ja jõhkraid hukkamisi (vt ka 5. peatükki).⁶³

Hoolimata antud *bayah'*st jätkas Zarqawi Al-Qaedast sõltumatut tegutsemist ning tema valitud strateegia vastandus vahetevahel bin Ladeni lähenemisele. Erimeelsuste keskmes olid *takfir* ja sellega seotud küsimus, kas äärmist jõhkrust võib relvana kasutada.

Takfir ehk kellegi uskmatuks – ja seega mittemuslimiks – kuulutamine on islami religioonis äärmiselt tõsine teema.⁶⁴ Džihadistide hulgas mõistetakse sellist otsust tingimusteta loana subjekt või subjektid usust taganemise eest tappa.

Bin Ladenile tegid sügavat muret džihadistlikud rühmitused, mis võtsid sihikule muslimitest tsiviiliskud. Kui bin Laden 2011. aasta mais tapeti, leiti ta Abbottabadi peidupaigast kirju, millest paljudes on läbiv joon tema rahulolematust valimatult tapvate piirkondlike terrorirühmitustega. Ta nõudis oma Al-Qaeda alluvatelt tungivalt, et need väldiksid kodumaal sunni muslimitest ohvritega rünnakute korraldamist, ja veenis neid keskenduma Ameerika Ühendriikidele.⁶⁵ Bin Laden mõtles seda tõsiselt; 1996. aastal loobus ta toetamast Alžeeria Islami Relvajõude seoses rühmituse „murettekitava ideoloogiaga“.⁶⁶

Zawahiri, kes hiljem, pärast bin Ladeni surma, rühmituses ohjad enda kätte võttis, üritas Zarqawi verist tegevust piirata. 2005. aastal saadetud kirjas hoiatas Zawahiri Iraagi Al-Qaeda juhti, et too kasutab liiga kergel käel vägivalda muslimitest tsiviiliskute vastu ning korraldab liiga vabalt „tapatalguid“.⁶⁷

Zarqawi võttis mõnda Zawahiri nõuannet kuulda, kuigi vastumeelselt. See aga, mida vanem juht pidas nõrkuseks ja liialduseks, kuulus noorema mehe ja ta järgijate plaani juurde. Oma

kalduvustele leidis Zarqawi tuge Abu Bakr Naji pseudonüümi taga peituvat ideoloogiat tähtsast džihaadialasest tekstist.

Selle 2004. aastal kirjutatud 113 lehekülje pikkuse araabiakeelse traktaadi pealkiri on „Idarat al Tawahhush“ („Metsikuste juhtimine: *umma* ajaloo kõige olulisem järk“). Al-Qaeda uurimistöö ja analüüsiga tegelevale üksusele omistatud tekst postitati internetis ühte esimesse džihadistide internetifoorumisse al-Ekhlasse, mida nüüdseks enam ei eksisteeri. Inglise keelde tõlkis selle 2006. aastal väljapaistev poliitilise islami uurija Will McCants ning selle avaldas West Pointi terrorismivastase võitluse keskus.⁶⁸

„Metsikuste juhtimine“ kujutas enesest džihadistide eelnevatest nurjumistest saadud õppetundide kogumikku ning sisaldas lisaks uusi mõtteid liikumise tulevikusuunitluse kohta. See tõi välja džihaadivõitluse etapid.

- **Häirimine ja kurnamine:** terrorismirünnakud kahjustavad vaenulike riikide majandust ning demoraliseerivad nende elanikke.
- **Metsikuste juhtimine:** vägivaldse vastupanu etapp. Korraldatakse palju vastukaja tekitavaid vägivaldlaakte, mille eesmärk on nii liitlastele kui ka vaenlastele selge sõnum saata.
- **Jõustamine:** džihadistide võimu kehtestamine mitmes piirkonnas, mis seejärel kasvavad ja ühinevad, seades eesmärgiks kalifaadi taasloomise.⁶⁹

Al-Naji soovitusel tuli Ameerika Ühendriigid mässida Lähis-Idas järjestikustesse konfliktidesse, et vaenlase võitmatuse oreool hävitada. Ta kiitis heaks ka toore vägivaldlaialdase kasutamise, et potentsiaalseid liitujaid motiveerida ja vaenlasi demoraliseerida.

Al-Naji traktaati loeti laialdaselt ja see mõjutas paljusid, kõige enam ehk Iraagis. Kuigi Iraagi Al-Qaeda ja selle järglased olid valmis vajadusel improviseerima, ilmnis „Metsikuste juhtimise“ mõju selgelt nii selle sõjalises kui ka propagandastrateegias.⁷⁰

Vägivalla kasutamine ja kujutamine kuulub strateegia olulisimate elementide hulka.

Need, kes oma eluaja jooksul vapralt sõtta pole astunud, ei mõista, missugune tähtsus on nii võitluses kui ka meedialahingutes vägivallal ja uskmatute karmil kohtlemisel ... Selle olulisust tuleb mõista ja seda selgitada noortele, kes tahavad võidelda ... Kui meie džihaad ei ole vägivaldne ja kui me muutume pehmeks, nõrgestab see kindlasti me jõuelementi, mis on üks umma põhimõtete alustalasi.⁷¹

Zarqawit mõjutas ka üks teine džihaadi ideoloog, Abu Musab al-Suri, kelle 1600 lehekülje pikkune raamat „Kutse ülemaailmsele islami vastupanule“ õhutas avaldama „juhita vastupanu“ ehk korraldama nn üksiku hundi rünnakuid (vt 3. peatükki).

Vähem vastukaja pälviseid raamatu apokalüptilised ettekuulutused. Zarqawi avaldas hulga teadaandeid, mis kirjeldasid seda, kuidas ta al-Suri ettekuulutusi täide viis (vt 10. peatükki). Neis kirjeldati apokalüptilist võitlust „pärslaste“ vastu, kelle all võib mõista šiiite või iraanlasi.⁷²

Zarqawi oli šiiia muslimeid juba kaua enne al-Suri raamatu ilmumist lepitamatult vihanud. Need kaks meest võisid 1990. aastate alguses kohtuda, kui mõlemad Afganistanis džihaadiga tegelesid. Internetis levis tundidepikkuseid videomaterjale al-Suri loenguist.⁷³

2005. aasta detsembris, kui Zarqawi ja AQI oma vägivaldsete, fanaatiliste rünnakutega rahvast lõhestasid, valisid iraaklased

oma esimese täispika ametiajaga valitsuse ja parlamendi.⁷⁴ 2006. aastal oli värske president, nii sunniitide kui šiitide hulgas populaarne sunni kurd Jalal Talabani, sunnitud šiia valijaskonnaga kompromissile minema ja ühe teise šiia poliitiku asemel, keda usuti sunni araablasi eelistavat, peaministriks nimetama Nuri al-Maliki.⁷⁵

Tol ajal peeti Malikit võimalikest kandidaatidest ka kõige vähem usuliselt seotuks ja teda arvati Husseini langusest peale Iraagi poliitikast aina enam huvitatud naaberriigile Iraanile kõige vähem võlgnevat.⁷⁶ Mõlemale lootusele järgnes ränk pettumus.

ZARQAWI LANGUS

Abu Musab al-Zarqawi terrorivalitsus jättis Iraagile jälje. Al-Qaeda keskorganisatsiooni vastuväidetest hoolimata keskendus ta religioosetele sihtmärkidele ning vallandas nii üha laiemalt leviva vägivallalaviini. 2006. aasta veebruaris panid mässulised Samarras pommi Al-Askari mošeele. Hoone sai rängalt kahjustada. AQI ei võtnud rünnaku eest vastutust, kuid hiljem tunnistas üks rühmituse vangi langenud liige selle organiseerimise üles. Pühaks pinnaks peetud mošeesse olid maetud varajaste šiia imaamide maised jäänused ja kuigi rünnakus ei hukkunud ühtki inimest, päästis see valla vastastikuse usulise vägivalla laine. Päev pärast seda sündmust leidsid aset tosinad vasturünnakud ning järgnenud päevadel hukkus tuhandeid inimesi. Üldise arvamuse kohaselt tõi rünnak lähemale kogu riiki ähvardava täiemõdulise kodusõja ja kuulutas ette määratud verevalamist.⁷⁷

LKA ohvitser Nada Bakos, kellele oli ülesandeks tehtud Zarqawi elimineerimine, mõistis, millised eksisammud olid ta sihtmärgi Iraagi stabiilsust ähvardavaks selgeks ja otseseks ohuks muutnud. Ajakirjas Foreign Policy kirjutas ta järgmist.